

Tahdosta riippumaton hoito

Kun sinua hoidetaan psykiatrisessa sairaalassa, vaikka et itse haluaisi sitä, puhutaan tahdosta riippumattomasta hoidosta. Tahdosta riippumattoman hoidon tavoitteena on auttaa sinua ja nopeuttaa paranemistasi. Sinusta pidetään tarkasti huolta, ja saat yhtä hyvää hoitoa kuin vapaaehtoisesti hoidossa oleva.

Milloin tahdosta riippumatonta hoitoa tarvitaan?

Tahdosta riippumaton hoito perustuu mielenterveyslakiin. Lääkärillä on velvollisuus toimittaa sinut hoitoon, jos kyse on hyvin vakavasta mielenterveyden häiriöstä, johon on hoitokeinoja mutta et itse sairaudestasi johtuen tunnista hoidon tarvetta tai et kykene hakeutumaan hoitoon.

Tahdosta riippumaton hoito on mahdollista vain jos:

Päätös tahdosta riippumattomaan hoitoon määräämisestä edellyttää kaikkia kolmea seikkaa. Alle 18-vuotias voidaan määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon vakavan mielenterveyden häiriön takia, vaikka hän ei olisi psykoottinen.

1. Sinulla on vakava mielenterveyshäiriö, jossa todellisuudentajusi on selvästi häiriintynyt (psykoosi); ja
2. ilman sairaalahoitoa sairautesi pahenisi tai vaarantaisi oman tai muiden ihmisten terveyden tai turvallisuuden; ja
3. mitkään muut mielenterveyspalvelut eivät sovellu tai ole riittäviä.

Tahdosta riippumattoman hoidon edellytysten arviointia ja hoitoa koskevaa päätöstä ei koskaan tee vain yksi henkilö. Hoitoon määräämiseen osallistuvat:

- Hoitoon lähettävä sairaalan ulkopuolinen lääkäri, joka on usein terveyskeskuslääkäri (M1-tarkkailulähetä)
- Sairaalaan tarkkailuun ottamisesta päättävä lääkäri
- Tarkkailulausunnon antava ja hoitoon määräämistä ehdottava lääkäri (M2-lausunto)
- Ylilääkäri, joka tekee päätöksen hoitoon määräämisestä (M3-päätös)

Päätös hoitoon määräämisestä (M3-päätös) perustuu tarkkailujakson aikana tehtävään huolelliseen tutkimukseen. Myös oma mielipiteesi selvitetään ennen hoitoon määräämistä. Tarkkailujakso sairaalassa voi kestää enintään neljä päivää tarkkailuun ottamispäivän jälkeen.

Sen päättyessä tehdään tarkkailulausunto, jossa selvitetään, täyttyvätkö tahdosta riippumattoman hoidon edellytykset. Perusteet, joilla sinut on määrätty tahdosta riippumattomaan hoitoon, ilmenevät ylilääkärin tekemästä kirjallisesta päätöksestä, joka annetaan sinulle tiedoksi.

Myös vapaaehtoisesti psykiatrisessa sairaalassa oleva potilas voidaan ottaa tarkkailuun ja tarvittaessa määrätä hoitoon, jos hänen vointinsa huononee siten, että hän ei itse ymmärrä hoidon tarvetta ja haluaa jättää hoidon kesken.

Tilaasi seurataan hoidon aikana, ja tahdosta riippumaton hoito lopetetaan, kun sille ei ole enää perusteita. Tahdosta riippumaton hoitojakso voi kestää enintään kolme kuukautta. Jos hoidon tarve jatkuu pitempään, mutta hoidon jatkamisesta ei päästä kanssasi yhteisymmärrykseen, tahdosta riippumattoman hoidon edellytykset arvioidaan uudelleen sairaalassa. Tällöin sairaalan tulee järjestää sinulle mahdollisuus saada hoitavan sairaalan ulkopuolisen, riippumattoman lääkärin arvio ja lausunto siitä, ovatko tahdosta riippumattomaan hoitoon määräämisen edellytykset edelleen olemassa.

Voit myös halutessasi kieltäytyä tapaamasta ulkopuolista lääkäriä. Ulkopuolisen lääkärin arvio ei sido tarkkailulausunnon laativaa eikä päätöksen tekevää lääkäriä, mutta siinä esitetyt näkemykset on otettava huomioon päätöstä tehtäessä. Voit myös pyytää itse valitsemasi lääkärin tekemään tämän ulkopuolisen arvion ja muulloinkin, kun kolmen kuukauden enimmäisajan täytyessä. Tällöin kuitenkin vastaat arvioinnista aiheutuvista kustannuksista itse.

Potilaan oikeudet koskevat myös sinua

Kaikille potilaille kuuluvat oikeudet ovat voimassa myös tahdosta riippumattoman hoidon aikana:

- oikeus hyvään hoitoon ja kunnioittavaan kohteluun
- oikeus osallistua hoitoaan koskevien asioiden käsittelyyn
- oikeus saada tietoa hoitoa koskevista asioista
- oikeus tutustua omiin potilasasiakirjoihin
- oikeus siihen, että potilastietoja ei kerrota ulkopuolisille
- ilman lupaa.

Sinulta kysytään sairaalaan tullessasi tai siellä ollessasi, kenelle saa antaa sinua koskevia tietoja. Voit halutessasi nimetä jonkun läheisen henkilön osallistumaan hoitoasi koskeviin asioihin silloin, kun et itse kykene siihen.

Sairaalassa on ohjeita, joiden tarkoituksena on taata rauhallinen, turvallinen ja toipumista edistävä hoitoympäristö osaston kaikille potilaille. Tutustu oman osastosi ohjeisiin.

Vaasan sairaanhoitopiiri • www.vaasankeskussairaala.fi • Vaihde 06 213 1111

Tämä ohje on tarkoitettu hoitosuhteessa oleville potilaillemme.